

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 272.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323880428848/facsimile.pdf> (tilgået 09. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Aftenen. Et Fragment II

Trykt efter SS bd. 5, s. 191, hvis tekstgrundlag er NKS 489^e fol., nr. XIX, 2^v. Trykt i Molbech s. 235 med bemærkningen: »Til samme Fragmenet [dvs. »Aftenen (I)», cvf. s. 130] høre, som det synes, følgende Linjer:»

Poenitenten et Fragment

Trykt efter SS bd. 5, s. 193-94, hvis tekstgrundlag er NKS 489^e fol., nr. XIX, 3^v (A). Trykt i Molbech, s. 235-36. Versetallet er det daktylske heksameter. Datering: if. Brix sandsynligvis skrevet 1776-77.

- 140 *Poenitenten*: den angrende, bødfærdige. – *Vindter(e)*: betegnelse for mennesket med henblik på livsvandringen; jf. n.t.s. 67, *Staae sille Hund*. – *Jordens Gud*: mennesket. – *Stævets usmitede Broder*: Adam for syndefaldet. – *Euphra(s)*: d.s.s. Fraf, if. 1. Mos. 2,14 en af de fire hovedstrømme, i hvilke floden i Edens Have delte sig. E. gennemløber Tyrkiet, Syrien og Irak.
- 141 *Midlren(s)*: formidleren; om Kristus som mellemmand mellem Gud og menneske. – *Druken*: betaget, henrykt. – *slurrede Lov-Sang*: betydningen er vel: befandt mig i en drømmeagtig tilstand, i hvilken jeg lovsang Kristus. – *Papir*: kostbar, mørkerød farve med blåligt skær; værdighedsregn. – *sværmede*: summende. – *bekymrede* *Talle*: mennesker, der er underlagt deres verdslige bekymringer. – *han var det*: det var ham. – *Ewald*: udeladt i en efterfølgende variant med mange rettelser; denne kan sammenfastes sådan: »Himmel, hvor var jeg? – hvor er jeg endnu? Min salige Fører, / Stands din brusende Flugt – Fra Virvel til Virvel bortreved, / Trættes min Sjel – den spæde, den quæles af medende Tanker; / Alt for store for Aander i Stov – dem fatte kun Engle – / Stands din Flugt thi flagrende dale de matte Vinger – / Hist min Ven, hist seer jeg en Høy, som indbyder til Hvile – / Yndige Høy, hvor venlig du dog niskmuler den træne / I den balsamiske kjælende Luft, som skjærtser omkring dig – / I dine Skygger er Kjærlighed, Fred, og smeltende Tanker – / Fra din bemoosede Top nedstremmer den reeneste Vellyst – / Her lad mig hvile min mættede Sjel og lodske mit Hjerte – / Yndige Høy – men hvi gyser min Aand og issner af Andagt / Meer end før? – Hvi smelter jeg bort i væmodige Tauer? – / Anger opfylder mit Bryst – mit skjælvende Kne nedbøyes – / o min Fører, hvi krybter / Isnende Længsel i Sangerens Bryst, i det

flammande Hjerte? / Yndige Høy / Saligheds». If. Vilh. Andersen (*Illustreret dansk Litteraturhistorie* bd. 2, s. 383) er fragmentet optakt til et episk digt svarende til Klopstocks Messiaade (se efterskriften s. 192 og n.t.s. 46) eller snarere John Milton: *Det genvundne Paradis (Paradise Regained*, 1671), »hvis «Helt» altsaa ikke skulde være Frelseren, men den omvendte Synder».

Vinteren, et Fragment.

Trykt efter SS bd. 5, s. 194–95, hvis tekstrgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XIX, 3^v–4^r. Trykt første gang i *Choris* 1805, s. 22–23.

- 141 *Fjordland(s)*: se n.t.s. 31. — *Dovre*(s): Dovre, fjeldplateau nord for Gudbrandsdalen, Norge. — *Mosens knipende Tjørn*: storken (knipende; knebrende). — *Kivith*: navn for viben, efterlignende dens krig. — *Rønner*: rønnebærttræer. — *bekjendte*: velkendte (for svælen). — *Skrek* for: til skrek for; en skrek for.
142 *sorgelige (Fugle)*: sorgnodige; som viser sorg. — *Heyre (...)* Ugle: alle standfugle, uden den sang, der kendtegner en varmere årstid. — *at findhydej*: for at. — *synes*: ses. — *holder*: faldier; nærmer sig sin død. — *er (...)* undre pau: Et det så mærkeligt? — *den gode Jonifue*: vel munden. — *taugt*: net.

Cantata for Raadhus-Straedets Concert

Trykt efter SS bd. 5, s. 303, hvis tekstrgrundlag er *Saml. Skr.* bd. 2, s. 364–67.

- 142 *Raadhus-Straedets Concert*: se n.t.s. 31. — *Registarier*: se n.t.s. 36. — *Him*: naturen. — *Norden*: nordenvinden. — *Filomèle (...)* *Ilys*: Filomèle var if. gr. overlevering datter af sagrkongen Erichtonios. Kong Tereus i Daulis havde fået hendes søster Prokne til hustru og havde med hende en søn, Ilys. Tereus blev betaget af sin swigerinde Filomèle, voldtog hende og skar hendes tunga af, for at hun ikke skulle rebe ugerningen. Men Filomèle skildrede alt, hvad der var sket, i en kunstferdig billedwænning. Prokne hævnede sig ved at slachte Ilys og sætte ham kod for faderen. Søstrene flygtede, forfulgt af Tereus. Alle blev forvandlet til fugle: Prokne til en nattergal, Filomèle til en svale. I en anden version er det Filomèle, der forvandles til en nattergal, hvorved navnet E har fået sin poetiske betydning.